

νευριαστική, φημεριδογραφική, φτιασιδωμένη, ἀποκρουστική, ἀναισθητική, ἀψυχρή, ἀπλουτή, ἀβαθή, ἀτονή. Ἡ κυρία Σακελλαρίου καὶ σ' αὐτὸ ἀκόμα ἀκολούθησε τὴν ἀπεπατημένην. Τ' ἀποτελέσματα τὰ εἶδε. Νὰ νοιάσῃ τὴ σμασσία τοὺς δὲν ὑπάρχει ἐλπίδα. Ὅπως τῆς ἀποκλείστηκε καὶ κάθε ἐλπίδα νὰ κάμῃ καὶ κάτι. Τὸ καθαρευουσιάνικο πιάσιμό τῆς Τέχνης, κατάντησε στὸν τόπο μας ὁ τάφος. Τάφος πού σὺ ἀνοίγεται γλυκὰ καὶ σιγὰ, μὲ τὰ χεροκροτήματα καὶ μὲ τοὺς δημοσιογραφικοὺς ἐπαινεύς. Ἡ ἀνάστασις οὕτε θάμα δὲν εἶναι.

Ο ΕΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ

...Εἴτανε τρέμυλες φωνές κι ἀποσταμένες πού κλαίγανε σιγαλινὰ καὶ κρυφοαλούσανε γιὰ τὰ περασμένα. Μιά περίτρομη συγκίνηση τίς ἀνατάραζε ἀκόμα, ὅταν ἀπὸ τὸν ἥλιο ἢ ἀπὸ χάδια θύμησης καθαροπρόβαιναν ἐμπρὸς τοὺς. Ὑστερὰ εἴτανε πάλι λόγια θλιμμένα καὶ γερασμένα, χαμόγελα καρτερικά, ὅλη τῆς ἀπαρηνίας ἢ πικρὴ νοστιμάδα... Ἐκείνη ἡ μουσικὴ ἡ νευρολύτρα καὶ γλυκεῖα μὲ γιόμιζε μ' ἀπέραντο ἀποκάρωμα. Τὸν εἶχα γνωρίσει τὸν Αἰσθηματικὸν Διάλογο τοῦ Κλαύδιου Δεμπουσσῆ, πού συχὰ ἐπαιξε στὸ πιάνο μπροστά μου ἡ Ἀδελίνα. — Πέριμένα νὰ σὺ πᾶς ἡ μελωδία γιὰ νὰ μπῶς στὸ σαλόνι τῆς Χλωρίδας, καὶ κρυμμένος στὴν κόκκινη σκιά τῶν μετεντέων πού στολίζαν τὸ χαγιάτι, ἔλεγα μὲ τὸ νοῦ μου :

— Γιατί νάρθω ἐδῶ; Ἐκκαυχῆσαι ὁ ἄνθρωπος στὰ περασμένα; Ἀχ! εἶμαι μακριὰ πολὺ ἀπὸ τὴν Πάρουσα ὥστε καὶ νὰ τὴ συλλογιέμαι! Τὸ παννὶ τῆς μοίρας μου σ' ἄλλα ἀρμενίζει πῆλαγα, κ' ἡ φιλενάδα μου στὸ γυαλὸ βλέπει νὰ φεύγουν τὰ καράβια. Δὲν ἔπρεπε νὰ ξαναράξω σιμὰ σὲ τούτη τὴν ἀκροποταμιά... Ὁ θλιβερὰ χυνοπωριάτικα φυλάγματα, πού στρώνετε κίβλα τοὺς δρόμους, γιατί νὰ μὴ ζητήσω συμβουλὴ ἀπ' τὸ ξεθρόνισμά σας;

Καὶ γιατί ἐπαιξε ἡ Ἀδελίνα τὸν Αἰσθηματικὸν Διάλογο, ἔτσι μοῦ ἤρθε νάφουγα δίχως νὰ χαιρετήσω τὴ Χλωρίδα. Ὅταν ὅμως σάπασε ἡ μουσικὴ, ἔσπρωξα τὴν πόρτα καὶ ἄθελα μου μπῆκα, δίχως πιά νὰ

Μπαίνουμε λοιπὸν καὶ στὸ Παλάτι αὐτὸ ξαφνικά, κ' ἴσια στὸ νοικοκύρη. Ὅχι ὅμως σὰ σφίγγες. Ἐδῶ ἀπὸ κρύφια καὶ μαγικὰ τερτίπια ἀνάγκη δὲν ἔχουμε. Ἐδῶ μπαίνουμε σὰ δυὸ καλόγνωμοι πατριώτες, πού ἤρθαν νὰ χαιρετήσουν τὸ Βασίλειόν τους.

Ἀς βγάλουμε τὰ παπούτσιά μας στὸ κατώφλι, νὰ τοῦ δείξουμε πῶς ἐρχόμαστε ἀπὸ Τούρκικα μέρη, ἴσως κ' ἔτσι πιώτερο μᾶς πονέση.

— Βασιλιά τῆς μεγαλήτερης καὶ τῆς μικρότερης χώρας τοῦ κόσμου, ἂν εἶχες τὴν ὑπομονὴ νὰ διαβάσῃς τὸ τί κάμαμε, τί εἶπαμε, καὶ τί εἶδαμε μὲ τὸ φίλο μας ἀπὸ δῶ, βέβαιον εἶχες πῶς θὰ τὸ σφαλνοῦσες τὸ βιβλίον ἐκεῖνο πού διαβάζεις, νὰ μᾶς χαρίσῃς καὶ μᾶς γιὰ μισὴν ὥρα ταῦτί σου. Καὶ θάρρῃς πῶς Σὲ βλέπω καὶ τὸ σφαλνᾷς.

Ἐνα πράμα μόνον νὰ Σὲ ρωτήξω. Πῶς τὰ ἐπιθυμοῦν τὰ λίγα μας λόγια; Ὡς εἶδος ὁμιλίας, ἢ ὡς εἶδος παραμύθια; Σὰ νὰ μοῦ λέῃ ἡ Μεγαλειότης σου, καλλίτερα παραμύθια. Κολοκάθισε τὸ λοιπὸν στὸ Βασιλικὸν Σου τὸ Θρόνον, κι ἄφησε ἕναν ταπεινὸτατο δοῦλο Σου νὰ Σοῦ δηγηθῇ δυὸ ρωμαίικα παραμύθια στὴ ρωμαίικη τῇ γλώσσᾳ, πού ἀκούγῃ πῶς τὴν ἀγαπᾷς, τὴ μιλάς, καὶ τὴ διαφεντεύεις.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

συλλογιέμαι ὅλη τὴν ἐνόχληση τοῦ ξαναῖδωμοῦ. — Ἡ Ἀδελίνα ἤρθε νὰ μὲ προαπαντήσῃ χαμογελώντας. Τὰ μαῦρα τῆς μαλλιά εἴτανε κῶτσος δεμένα στὸ λαιμὸ τῆς. Φόρεμα σταχτὶ ἔχωνε διπλὲς ἀπάλεις ἀπάνω στὸ κορμὶ τῆς. Παρατηρώντας ὅμως τὸ πρόσωπό τῆς, εἶδα σὰ νὰ κλεινόταν ἕνα παράθυρο σὲ κήπους ἀμύλητους.

— Ἐδῶ εἶσαι, Χαρόλδε; φώναξε ἡ Ἀδελίνα βλέποντάς με. Τί χαρὰ γιὰ τὴ Χλωρίδα!

Καὶ ὕστερα, πλάι μου καθήμενη, γλυκὰ μοῦ μιλοῦσε... Μὰ γιατί καθόμουν καὶ τὴν ἄκουσα: Ὅλο καὶ περισσότερο θρηνηλοῦσα μέσα μου τὸ γυρισμό μου στὸ σπίτι τῆς Χλωρίδας.

Τάψηλὰ παράθυρα βλέπανε σ' ἕνα μουντὸ κι ἀραχνιασμένον οὐρανὸ τοῦ Ὁχτώβρη. Ἡ ξιθωρὴ μέρα φώτιζε θλιβερὰ τὰ κίτρινα χρυσάνθεμα πού δεμάτια μαθαίνονταν ἀπάνω στὸ μάρμαρο τοῦ τζακιού, — φώτιζε τὸ ἀνοιχτὸ πιάνο, τὴν ἀλυγισιὰ πού εἶχαν τὰ ἐπιπλα τοῦ Ναπολεοντικού καιροῦ, τὴν πέτρινη κολονίτσα πού ἀναβάσταζε τὸν τροῦλλο τῆς λάμπας.

Οἱ κόκκινες διπλὲς μιάς κουρτίνας παραμερίσανε γιὰ νάμπῃ ἡ Χλωρίδα. Τὸ γνῶριμο χαροκόπι τῆς χρυσῆς κόμης ἀνοῖξε μιά στιγμὴ, κ' ὕστερα ἔσθλησε. Ἡ φιλενάδα μου κάθησε κοντά μου, τὴν κύταξα ἐγὼ μ' ἀπορία. Ὅ,τι εἶχα προβλέψει κ' ἔγινε. Αὐτὴ ἐδῶ ἡ κοπέλλα ἡ κρῦα καὶ κατσούφα, μὲ τὸ παχὺ καὶ χλωμὸ μούτρο, εἴταν ἀληθινὰ ἡ πρωτινὴ Χλωρίδα; Δὲν ξανάβρισκα πιά τίποτα σὲ αὐτὴ ἀπ' ὅσα τὴν εἶχα ἐγὼ στολισμένη. Φταῖζιμο δικό μου εἴταν ἡ δικὴ τῆς; Ἀχ! ὁ πικρὸς μου γυρισμός, ἐκεῖνο τὸ χυνοπωριάτικο δειλινὸ, μὲ τὸν οὐρανὸ τὸν ἔξωθρο καὶ νοτισμένο!

Καὶ βαρύκαρδα συλλογιζόμουν:

— Ἐκεῖνες οἱ βραδυές, πού ἐπαιζες ἐσὺ τὰ λυπητερά νυχτολαλήματα πρὸ τοῦ μεγάλου Σοπέν, ἐνῶ ἐγὼ ἔκλαιγα, μὲ τὸ μέτωπό σου στὰ γόνατά σου ἀπάνω, ἐκεῖνοι οἱ περίπατοι κάτου ἀπὸ τὰ καρπερὰ δέντρα τοῦ κήπου, τὰ ὀλεσέωδα ροδάκινα πού τρυγούσαμε μαζί, ἐκεῖνα τὰ πορφυρὰ τριαντάφυλλα, τὰ ὀλόθρεχτα μὲ δροσιὰ πού μοῦ ἔρριχνες στὸ πρόσωπο, ἐκεῖνες οἱ γαληνὲς καλοκαιριᾶτικες μέρες, ὅπου ἡ καρδιά σου σφιγμένη ἀπὸ τὴ νοσταλγία ἀναιρεῖται ἀχτινοβόλες χώρες, ἐκεῖνα τὰ γλυκάρμυρα περιγιάλια, ὅπου μαζεύσαμε κοχύλια, κοχλίου καὶ παρδαλοὺς κήρυκες... Ὅλ' αὐτὰ δὲν ξανάρχονται... Ἀντιφεγγίσματα μακριὰ πού ἡ ψυχὴ μου θορεῖ σὲ νερά πρασινομένα...

Ἡ Χλωρίδα μοῦ εἶπε ἄξαφνα:

— Τί ἐκαμες λοιπὸν τὸ καλοκαίρι φέτο; Κανένα ὁμορφο ταξιδάκι; Ὡ, πὲς μας! Πῆγες στὴν Ἰταλία;

Ἀρχισα νὰ ραδιάζω λόγια, κ' ὕστερα τίποτα, τᾶκοψα στὴ μέση. Εἶχα τόσες φορὲς ἐξηγημένα τὰ κατατόπια τῆς Βανερίας, τὰ πράσινα κύματα τῆς Ἀδριατικῆς, τὰ πυργάκια στοὺς ὄχτους τοῦ Βρέντα! Βαρύμουν νὰ ξαναρχίσω ὅλο καὶ τίς ἴδιες περιγραφές.

— Πῶς θὰ μπορούσα, ἐκραξα, νὰ παραστήσω μὲ τὰ λόγια μου ὅλη τὴ γλυκεῖα ὁμορφιά τῶν εὐωδιασμένων ἐκείνων τόπων; Τὰ λόγια εἶναι πάραπολύ παγερά, ὥστε νὰ μεταδώσουν τὴ συγκίνησή μας... Κ' ἐπειτα, ξέρετ', θέλω νὰ ξεμάθω νὰ λέω φουσκωμένα λόγια.

— Δὲ θὰ κάνης ἄσκημα, εἶπε ἡ Ἀδελίνα.

Κ' ἤρθαν τότε ἡ στενοχώρια τῶν κοινῶν καὶ χιλιοεπιπομένων λόγων, τῆς μετρημένης κουβεντο-

λογίας, τῶν ἀπαντήσεων ὅπου δὲν ἔχουν νόημα, τὰ πεισματικά τοῦ γυρισμοῦ, ἡ καταχνιά πού νοιώθεις καὶ χωρίζει τοὺς διαλογισμούς, τὰ κοσμικὰ φιλοφρονήματα πού δὲν ἔχουνε πιά τὸ γκαρδιακὸ ξεθάρεμα τῆς στενῆς φιλίας.

Ἀγλυκο ἀπόβραδο ἀπλώθηκε ἀργὰ στὴν ψυχὴ μας ἀπάνω. Δὲν εἶχε στὸν ὀρίζοντα φεγγυβολίς ροδόχρωμες ἢ μενεξεδένιες. Μεγάλωσε ὅμως ἡ σκιά μέσα στὸ δωμάτιο, καὶ μένουμε σιωπηλοὶ ἐμεῖς, δίχως νὰ νοιώθουμε τὴν ἁρμονία πού ὑπάρχει ἡ σιωπὴ ἀνάμεσα στοὺς τακριασμένους στοχασμούς. Μένουμε σιωπηλοὶ, ὄχι γιὰ νὰ συναλλάξουμε κρυφὰ τίς τρεμοῦλες τῆς ψυχῆς μας, πρὶν γιὰ τὴν δὲ βρίσκαμε τίποτα πιά νὰ ποῦμε. Κ' ἐπειδὴ, ἐπιτέλους, ἡ σιωπὴ αὐτὴ καταντούσε φοβερὰ στενόχωρη, μίλησα γλυκὰ τῆς Χλωρίδας:

— Τί διαλογίζεσαι, καλὴ μου;

Δίσταξε μιά στιγμὴ, κ' ὕστερα μοῦ ἀποκρίθη: «Τίποτα».

Ἡ ἀπάντησή της μ' ἄγριψε. Σηκώθηκα ὀρμητικὰ καὶ πῆγα κοντὰ στὰ παράθυρα. Βρεμένα περιβόλια ἐβλεpes καὶ μαρμάρινα ἀνάμεσα σὲ τοίχους. Μακρῆτερα, σκεπὲς μὲ κεραμίδες κόκκινες γέραννε σὲ δρόμους σκοτεινοὺς ὅπου τὰναμμένα φανάρια τοῦ γκαζιού μοιάζανε σφίγγες ἀπὸ φῶς σὲ κλουβιά κρουσταλλένια. — Κι ποτέ μου, ὅπως ἐκεῖνο τὸ βράδι, δὲν ἐνοιῶσα τόσο καθρὰ τὴν πίκρα τοῦ θανάτου τῶν ἐρώτων! Ὁλόρθος ἐμπρὸς στὴ νύχτα πού σκοτεῖνιαιζε, συλλογιζόμουν τὴν ἀστάθεια τῶν εὐκολόσθυστων αἰσθημάτων. Ἀγάπης τοῦ ἀνθρώπου, στοχασμοὶ πού παίρνει μιά σπιλιάδα, ξεμυστηρέματα χαραγμένα στὸ νερὸ πού φεύγει ἀνάμεσα στοὺς ὄχτους τοὺς ἀσάλευτους, λόγια γραμμένα στὸν ἄμμο!

Ἐνοιῶσα τότε τὸν ἑαυτὸ μου τόσο ἀδύναμο μέσ' στὸ σκοτάδι, τόσο ἥμερο καὶ ἀτολμο, ὥστε τὸ ἔλεος ἤρθε σ' ἐμὰς. Ὅλα εἶχαν πάρεϊ τέλος, μὲ τὴ Χλωρίδα κ' ἐμένα. Τὰ ρῖδα εἴτανε φυλλοροσμένα, κ' εἶχανε θερισμένους τοὺς κάμπους, τρυγημένες τίς πλαγιές... Ἐλαβὼ ἔλεος γιὰ κείνη, ἔλεος καὶ γιὰ μένα. Μιά πονεμένη τρυφεράδα γέμισε τὴ σπαραγμένη μου ψυχὴ. Δὲν ἀγαπιόμαστε πιά, ἴσως ἐκεῖνη πονοῦσε καὶ πονοῦσα κ' ἐγὼ γι' αὐτό. Δὲν εἴτανε δικό μου σφάλμα, δὲν εἴτανε δικὸ τῆς. Καὶ δίναμε συχώριο μεταξύ μας, γιὰτ' εἴμαστε καλοὶ κ' ἐνοοῦσαμε πόσο λίγο οἱ ζωὲς μας εἶναι συνειδητές καὶ πόσο λίγο ὑπεύθυνες...

...Τότε μιά νυχτοπεταλούδα μπῆκε ἀπὸ τὴν πόρτα τὴν ἀνοιχτὴ καὶ, κουτουλώντας στοὺς τοίχους, ἀνεμοσβούρισε μέσ' στὸ σαλόνι. Εἴταν ἕνας λυχνοσβύστης μελαψὸς καὶ χνουδερός. Βούϊξε στ' αὐτιά μας, ἀπαλοχάιδεψε τὰ κρύσταλλα, σκουντούφλησε στὰ γυαλωτὰ παραθυρόφυλλα... Μίσα στὸ θρίκμιο τῆς νύχτας, εἴτανε τὸ μόνον ἀντιλάλημα τῆς ζωῆς, τῆς λεύτερης ζωῆς τῆς ἐξοχῆς, τοῦ μεγάλου ἡλιοφλογισμένου κάμπου. Θυμήθηκα τὰ μυρωμένα περβόλια, ὅπου, τὸ βράδι, οἱ κόκκινοι τάβανοι πιπιλίζονε μπουμπουνίζοντας τὸ χυμὸ ἀπ' τὰ γεράνια καὶ τίς πετούνιες, τὰ κηδονοαλάματα, τὴ νύχτα, κάτω ἀπὸ τὰ σφεντάμνια, τὰ λιβάδια τοῦ τριφυλίου, τοὺς καστανότοπους... Καὶ χύνοντας ὅλη μου τὴν ἀνώφελη καλωσύνη στὴν κυνηγημένη πεταλούδα, ψυχοπόνισα γλυκὰ τὸν κοντινὸ θάνατό της...

Πήγαινα νὰ νοῖξω τὸ παράθυρο γιὰ νὰ τὴν ξαπολήσω στὸ σκοτάδι καὶ νὰ τῆς δώσω ἀκόμα λίγες ὥρες γλυκεῖας ζωῆς, μέσα στοὺς ἥκιους τοῦ κήπου, ὅταν ἡ Χλωρίδα ἔβαλε τὴ φωνή:

— Ω! Χαρόλδε, σκότωσέ το λοιπόν αυτό το βρωμόζωο...

Τότε, μιά λύπη τόσο βχθεία μ' έπιασε, ώστε κόντεψα νά βάλω τὰ κλάματα. Ένοιωσα τόσο καλὰ τὸ τί με χάριζε ἀπὸ τῆ Χλωρίδα, ὥστε τὰ βάλα, τρομερὰ ὀργισμένος, μὲ τὸν ἑαυτὸ μου, γιατί νὰ ξανάρθω σιμὰ της. Δίχως νὰποκριθῶ, ἄνοιξα βροντερὰ τὸ παράθυρο καὶ κουνώντας στὸν ἀέρα τὸ μαντήλι μου, ἔκαμα τὴν πεταλούδα νὰ πετάξῃ μακριά. Τὴν εἶδα νὰ φεύγῃ καὶ νὰ χάνεται...

Γύρισα καὶ κάθησα σιωπηλὸς, πάραπολύ ἀποκαμωμένος ὥστε νὰ φύγω κι ὅλα. Ἡ ἀνάλαφρη στάχτη τῆς στενοχώριας ἔπεσε ἀργὰ-ἀργὰ στὴν ψυχὴ μου ἀπάνω. Μιὰ παρκαγεραμένη ὥρα σήμανε, μὲ ἦχο φωνῆς ραγισμένης, στὸ φρεσουργεῖο ρολοὶ τοῦ τοίχου.

Ὅταν ὅμως ἦρθε καὶ νύχτωσε βχθεία, σήκωσα τὰ μάτια μου στὸν οὐρανό. Εἴτανε θλιβερός καὶ πονεμένος, μαῦρος σὰν πίσσινη θάλασσα, πού τὴν ἔπηξε καταστροφή, καὶ οἱ καταχνιές πού τονε βούρκωναν εἴτανε τόσο βαρεῖες καὶ σκοτεινές, ὥστε δὲν ἄφηναν νὰ δῆς τίς-τέρις.

(Μετάφρ. Ν. Π.)

ΕΔΜΟΝΤΟΣ ΖΑΛΟΥ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Ἀφιερωμένο τῆς ἀδερφῆς μου Ἀθηνᾶς Μ. Μαλλαστοῦ, μὲ ἀγάπη.

Ἀπόψ' εἴμ' ἀνήσυχος. Μιά στεναχώρια ἀπροσδιόριστὴ μὲ σφίγγει, μὲ πιέζει, μὲ πνίγει. Οἱ ὁμιλίες, οἱ φωνές τῶν παιδιῶν, ἡ κίνησι τοῦ σπιτιοῦ, μ' ἐνοχλοῦν ὑπερβολικά.

Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη ν' ἀφήσω τὴν τραπέζα πού μαζεύομαστε ὅλοι μας, ὅστερ' ἀπὸ τὸ φαγί, καὶ νὰ βγῶ ἔξω ζητώντας λίγ' ἡσυχία. Περνώντας μπρὸς ἀπ' τὴ σάλα—δὲν ξέρω γιατί—σπρώχνω τὴν πόρτα, καὶ μπαίνω μέσα. Ὅλα σκοτεινά. Βαθεῖα σιγαλιὰ παντοῦ βασιλεύει.

Λίγ' ἀλαφρωμένος τώρα, εἰχνοῦμαι σ' ἕνα καναπέ, καὶ ἀρχίζω νὰ σκέπτομαι. Ἡ φαντασία μου ἐλεύθερη τρέχει σὲ κἀντι ἀγαπημένους κόσμους, παλιούς, πού βιαστικά, σὰν ἕνα ὁμορφο δνευρο, πέρασαν. Ἐμεινα εἶσι ξαπλωμένος κάμποσην ὥρα, ρουφώντας ἀχόρταγα ἀπὸ τὸ γλυκόπικρο πιστό τῶν ἀναμνήσεων...

Δὲν ξέρω πόσον καιρὸ ἔμεινα σ' αὐτὴ τὴ στάση, διὰν ἀναγκάζομαι νὰ σηκώσω τὰ μάτια μου, σὰν τραβηγμένος ἀπὸ κἀποιο ἐπίμονο βλέμμα.

Σηκώνω τὸ κεφάλι, λίγο πλάγια, καὶ βλέπω νὰ μὲ κυτᾶ ἀπὸ τὸν τοῖχο πού κρέμεται ἡ μεγάλη εἰκόνα τοῦ Πατέρα μου, φωτισμένη ἐλάχιστα ἀπὸ μιὰ στενὴ λουρίδα φῶς, πού ἄφινε νὰ μπαίνη τώρα ἡ πόρτα τοῦ διαδρόμου.

Οἱ ματιές μας ἀνταμώνουν. Τὸν κυτᾶω ἀντίκρυ μου, ὅπως πάντα, σοβαρὸ κ' ὑπέροχο, νὰ μὲ παρατηρᾷ. Δὲς καὶ γύρισε ἀπ' τὸ ταξίδι του (πέθανε δὼ καὶ πέντε μῆνες) καὶ θέλει νὰ μοῦ κουβεντιάσῃ!

Ἐνα εἶγος αἰσθάνομαι φρικιαστικά νὰ μοῦ περνᾷ τὸ σῶμα... Μὰ κάτω ἀπ' τὴ γόησσα ἐμπροσθ' τῆς ματιᾶς του, σιγὰ-σιγὰ παίρνω θάρρος, καὶ

ἐσχώνοντας πὼς εἶναι πεθαμμένος, ἀρχίζω νὰ τοῦ μιλῶ...

Καλέ μου Πατέρα! Γιατί μὲ κυτᾶεις εἶσι παραπονεμένα; Γιατί ἀπόψε ἡ θύμησή σου, μέσ' σ' αὐτὸ τὸ μυστηριώδες μισοσκοτάδο τοῦ θλιμμένου σαλονιοῦ, μὲ συγκλονίζει κατάβαθα καὶ μὲ κάνει νὰ χύσω τόσα δάκρυα, ὅσα δὲν ἔχουσα στὸ ἄκουσμα τοῦ θανάτου σου;

Ναί. Σὰν παραπονεμένος μὲ κυτᾶεις, καὶ μαντεύω τὸ παράπονό σου.

Σὲ φαντάζομαι, στὸ μοναχικὸ νησί μας, τὴ στερεὴ σου ὦρα, νὰ ζητᾷς ἀνωφέλευτα διὰ τὰ παιδιά σου, πού σκορπισμένα στὴν ξενιτιά, δὲν μπορέσανε νὰ σοῦ φιλήσουν τὰ μάτια πρὶν νὰ σφαλίσουν—γιὰ πάντ' ἀλλοίμονο—καὶ νὰ σὲ ξεπροβοδίσουν στὸ αἰώνιο ταξίδι σου!

Καὶ γι' αὐτὸ θὰ πέθανες παραπονεμένος, καὶ γι' αὐτὸ τούτῃ τῇ στιγμῇ μοῦ ἑομολογίσαι τὸ παράπονό σου...

Μὰ μὴν πικραίνεσαι. Ἀργὰ ἢ γρήγορα, διὰ τὰ παιδιά σου θὰ ἐρθοῦνε στὸ ἀγαπημένο νησί, πού σὲ νανουρίζει, καὶ μύρια δροσερὰ λουλούδια θ' ἀπυθώσουν, μαζὺ μὲ τὴν εὐγνωμοσύνη τους, στὸ ἄσπρο μάρμαρο, πού ἐκεῖ, κατὰ τὴ βουνοπλαγιά, φυλάει τὸ λατρεμένο κουφάρι σου.

Ω! Μὴ μοῦ πικραίνεσαι!

Σὰν πὺλ γαληνεμένος μ' ἀγναντεύεις τώρα! Κι ἀναθυμᾶμαι τὰ καλὰ τὰ χρόνια, πού τ' ἀτέλειωτα βράδια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὸ τσιγάρο στὸ στόμα, σ' ἄρσες νὰ μᾶς δηγᾷσαι παλιὰς ἱστορίας τῆς πρώτης σου ζωῆς, πού πέρασες σὰ ξένα. Καὶ πόσ' ὁμορφα τᾶλες. Μὲ τί ἐνθουσιασμό, μὲ τί πόνο κἄποτε, μὲ τί λαχτάρα!...

Καὶ τᾶπανες ξαφνικά, ὅταν ἀνήσυχος ἄκουες τὸν παγερὸ βορᾷ μαλιασμένα νὰ σφυρίζῃ στὰ παράθυρά μας, γιατί θυμώσουνα τοὺς κοπετάνιους σου.

Καὶ τότε μαζὺ μὲ τὴν ἀκριβὴ μας Μάνα, μᾶς βάζατε νὰ προσευκηθῶμε γιὰ τὰ μεγάλα μας ἀδέρφια, πού ταξιδεύουν τὸν Ὀκεανό!

Ω! τ' ἀναθυμᾶμαι τὰ καλὰ, τὰ περασμένα χρόνια...

Τί ὁμορφα πού μὲ κυτᾶεις τώρα. Σὰν νὰ μοῦ χαμογελᾷ. Τὸ παράπονο πού πλασιόυταν στὴ μορφὴ σου, χάθηκε. Καὶ ἡ ματιά σου, ἡ γαλήνια, ἡ γιομάτη στοργῇ καὶ καλωσύνη, σὰν παρήγορο φῶς λάμπει καὶ σκορπιέται στὴν ψυχὴ μου, κ' ἐλαττώνει τὴν ἀγωνία της...

Ἀμποτες, παντοῦ καὶ πάντα, στὸ δρόμο τῆς ζωῆς μου, νὰ μὲ συνοδεύῃ, σὰν οδηγῆτρα μαζὺ καὶ παρηγορητῆρα τοῦ Πόνου μου, ἡ ματιά σου αὐτὴ.

Ω! Κότα, κότα με, καλὸ Πατέρα... Μοῦ βαλσαμώνεις τὴν ψυχὴ.

Γι' ἀπόψε τέλειωσα τίς κουβέντες μὲ τὸ Μπαμπᾶ μου.

Μὲ πονεμένη τὴν καρδιά καὶ μὲ δακρυσμένα τὰ μάτια, πετιέμαι στὸ μπαλκόνι.

Ἀρσερὸς νυχτιάτικος ἀγέρας μοῦ δέρνει τὸ πρόσωπο καὶ προσπαθεῖ νὰ σκορπίσῃ τίς πένθιμες σκέψεις, πού σὰ μαῦρα κοράκια γύρω μου τρεμοπετοῦνε!

Μεσάνυχτα, 16 τοῦ Ἀπριλίου 1910.

Κάιρο.

Θ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη δρ. 10

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ δρ. χρ. 12 1/2

Γιὰ τίς ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνες (3 δρ. τὴν τριμήνι) συνδρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἂν δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συνδρομὴ του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 20

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιούνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμὴ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἑθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμός ὑπογείου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια), στὸ κιόσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὸ βιβλιοπωλεῖο Ἑστίας Γ. Κολάρου.

Στὴν Κέρκυρα καὶ Πάτρα στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξᾶ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Κι ἄλλος μπάτσος.—Ὁ Δεσπότης τῆς Ρέθυμνος.—Πανεπιστημιακὰ τετρίτια.—Γιὰ τὸ Πρότυπο σχολεῖο.—Θεατρικὰ ἐπαρχιώτικα.—Κ' ἡ ἀντίθετη ὄψη.

ΕΠΡΕΠΕ νὰ τὸ καρτεροῦμε καὶ αὐτό. Ὑστερ' ἀπὸ τίς τόσες ταπεινώσεις, ἔρχεται κι ἄλλη. Ἡ Τοῦρκικη Βουλὴ κ' ἡ Γερουσία ψηφίσανε νόμο καὶ χαρίζουνε κάμποσες ἐκκλήσεις τῆς Μακεδονίας στοὺς Βουλγάρους. Διαμαρτυρήθηκε ὁ Πατριάρχης, καὶ κανένας δὲν τὸν ἀκούει. Ζήτησε νὰ παρουσιαστεῖ στὸ Σουλτάνο, καὶ ὁ Σουλτάνος δὲν τονε δέχτηκε. Καὶ τώρα, μᾶς ἔλνε οἱ ἡμερίδες, ἔχει ἀπόφαση ὁ Πατριάρχης, ἂν ἐπικυρωθεῖ ὁ νόμος ἀπὸ τὸ Σουλτάνο, νὰ κηρύξῃ τὴν ἐκκλήσιαν εἰς διωγμόν. Κ' ὕστερα;—Ἄλλο πού δὲ θέλουν οἱ Τοῦρκοι! Νὰ κάμουν τὸ Ρωμιὸ νὰ μὴν μπορεῖ νὰ ζήσει μέσα στὴν Τουρκία, πού θὰ δεῖ ἀξάφνα κλεισμένες τίς ἐκκλήσεις του, δίχως καλὰ-καλὰ νὰ ξέρῃ γιατί. Νὰ κλείσουν οἱ ἐκκλήσεις, καὶ νᾶναι ἀνοιχτὲς οἱ βουργάρικες, ἀνοιχτὰ καὶ τὰ τζαμιά. Ὅριστε σ' αὐτὰ, ὀρίστε καὶ σ' ἐκείνες! Καὶ μ' ἕνα συμπάρο δυὸ τρυγόνια. Μᾶς βάζουνε οἱ πονηροὶ Νεότουρκοι νὰ σκυλοφαγωθῶμε πάλι μὲ τοὺς Βουλγάρους, γιὰ νὰ φυλάξουνε τίς δικές τους πλάτες, κ' ὕστερα, σὰν κιοτίσουμε, σὰν τὰ σκυλιὰ πού τοὺς πέλτουνε τὰ δόντια, νὰ μᾶς κάμουνε πάλι τὸ φίλο, καὶ νὰ κάμουμε κ' ἐμεῖς πάλι τὸ φίλο τοῦ Τοῦρκου καὶ νὰ γλείφουμε τίς ποδιές του, ἐνῶ οἱ Βουλγάροι μπροστὰ στὰ μάτια τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης θάγωνίζονται στὴ Μακεδονία γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ καὶ γιὰ τὴ λευτεριά!

ΕΝΑΣ ὑπέροχος Δεσπότης, ἀλήθεια στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Πατρίδας, ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Διονύσιος, ἀναπαύτηκε στὴν ἑγκαλὴ τοῦ Κυρίου, στήλια χρώματα τῆς Κρήτης. Τὸν τίμησε στὴν κηδεῖα του σύσωμη ἡ Κρήτη, μὰ τὴν εἶχε τιμήσει κι αὐτός. Πληχάρι ἀληθινό, ἔσωσε μὲ τὴν ἀντίκριξή του τὸ ποίμνιό του ἀπὸ τὴ σφαγὴ, ἅμα ἄναψε τὸ τσιγάρο στὰ 97. Καὶ ἱεροκήρυκας ἀληθινός, ρήτορας πού οἱ λόγοι του ἀνάβρυν ἀπὸ τὴν πατριωτικὴ καρδίᾳ του ἄνθρωποι καὶ ἀνόθευτοι ἀπὸ κάθε δασκαλωσύνη, καὶ φέρναν ἀποτέλεσμα. Αἰώνια θὰ μένῃ ἡ μνήμη του καὶ ἁγιασμένα τὰ κόκκαλά του.

Εἶχε καὶ συνέχεια ἡ Ἀκαδημαϊκὴ τσαχπινιά. Ἀφοῦ διαλέξετε τοὺς διαλεχτούς τῆς καθιερωμένης Σχολῆς, καὶ ἀφοῦ ἀπὸ αὐτοὺς τὸ Ὑπουργεῖο διώρισε μιὰν ἐπιτροπὴ ἀπὸ 15